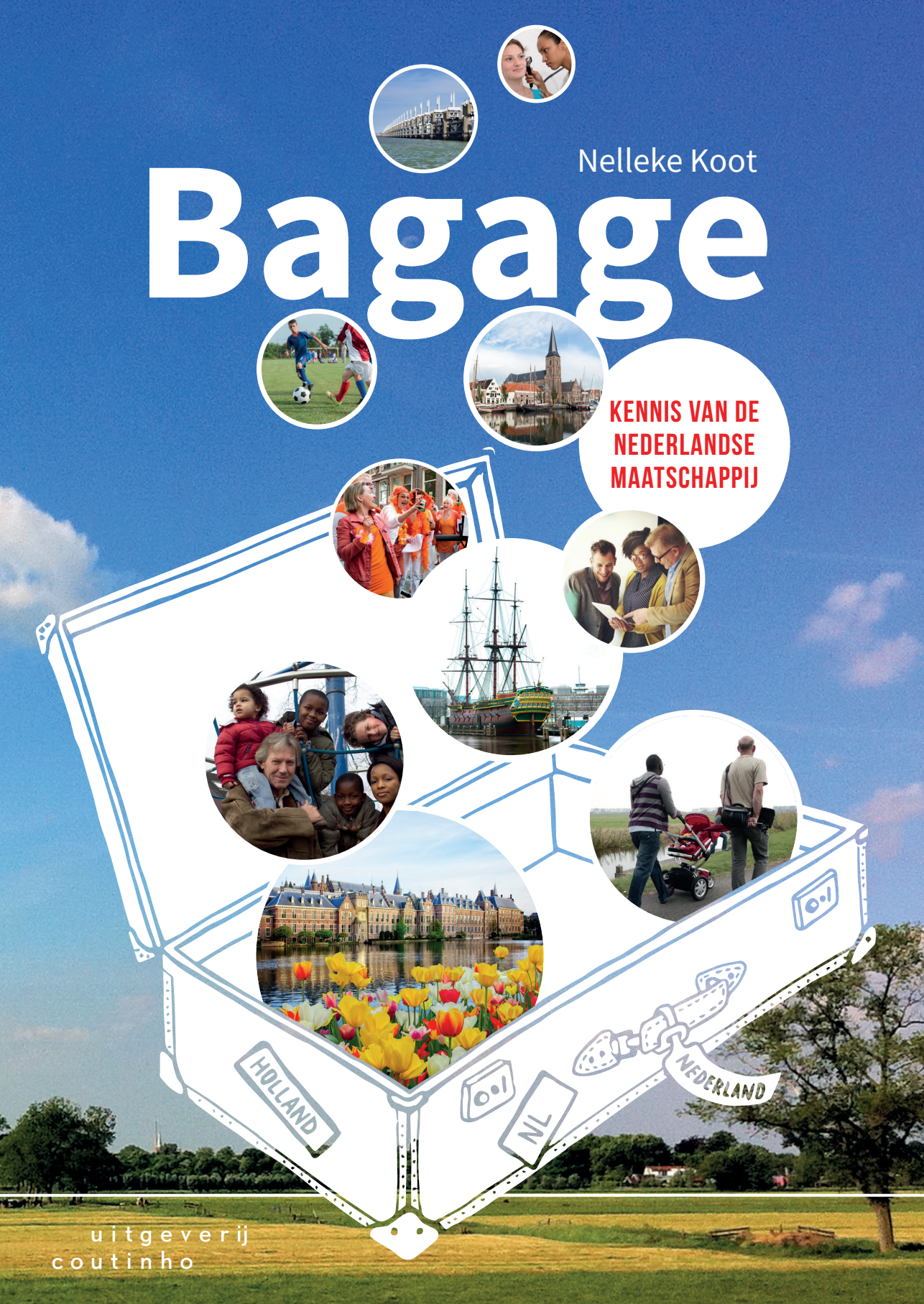

Nelleke Koot

Bagage

**KENNIS VAN DE
NEDERLANDSE
MAATSCHAPPIJ**

uitgeverij
coutinho

www.coutinho.nl/bagage-knm

Met de code in dit boek heb je 18 maanden toegang tot je online studiemateriaal. Dit materiaal bestaat uit de werkbladen, aftekenlijsten en toetsen bij ieder hoofdstuk, proefexamens en de sleutel bij de intake-toets. Om je studiemateriaal te activeren heb je onderstaande code nodig.

Ga naar www.coutinho.nl/bagage-knm en volg de instructies.

Voorwoord

Het boek *Bagage* is al meerdere keren herzien. Er zijn hoofdstukken veranderd en bij gekomen en het boek is steeds weer aangepast aan de veranderingen in de samenleving.

In 2007 is de nieuwe Wet inburgering doorgevoerd, waarin de eindtermen voor Kennis van de Nederlandse Samenleving (KNS) staan beschreven. In 2014 zijn de eindtermen KNS opnieuw geformuleerd en is ook de naam veranderd in Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM). De zevende, herziene druk van *Bagage* voldoet aan al deze eindtermen.

Kennis van de maatschappij omvat verschillende thema's: werk en inkomen, omgangsvormen, waarden en normen, wonen, gezondheid en gezondheidszorg, geschiedenis en geografie, instanties, staatsinrichting en rechtsstaat, onderwijs en opvoeding. Alle thema's komen in dit boek aan de orde.

In de loop der tijd heeft *Bagage* een andere inhoud gekregen. De bijzondere didactische vorm is echter bewaard gebleven. Veel informatie wordt gegeven in de vorm van tabellen, vragen, meningen en uitspraken. De cursist kan de eigen ervaringen en ideeën vergelijken met die van anderen.

Met dit boek wordt kennis van de Nederlandse maatschappij overgedragen. Bij een aantal thema's zal de cursist moeten laten zien dat hij of zij deze kennis in de praktijk kan toepassen. *Bagage* heeft daarom bij elk hoofdstuk een lijst met praktijkopdrachten. Bij verschillende praktijkopdrachten horen werkbladen, die te vinden zijn op de website: www.coutinho.nl/bagage-knm.

Ook heeft elk hoofdstuk een aftekenlijst en een toets. Met de aftekenlijst kan de cursist zelf controleren of hij of zij alles heeft gedaan. Met de toets kan de cursist nagaan of hij of zij de leerstof beheerst. De aftekenlijsten, de toetsen met sleutels (antwoorden) en de handleiding staan ook op de website.

Nelleke Koot,
april 2017

Inhoud

	Online studiemateriaal	12
	Inleiding	13
	Intaketoets	15
1	Hoe ziet Nederland eruit?	19
	1.1 De ligging en de grootte van Nederland	19
	1.2 De provincies	22
	1.3 De strijd tegen het water	22
	1.4 Het klimaat	25
	1.5 De Randstad	26
	1.6 Het Caribische deel van het Koninkrijk der Nederlanden	27
	1.7 De economie	28
	1.8 De bevolking	31
	1.9 De religie	35
	1.10 De taal	36
	Praktijkopdrachten bij hoofdstuk 1	37
2	Omgaan met Nederlanders	39
	2.1 Algemene feest- en herdenkingsdagen	39
	2.2 Christelijke feestdagen	42
	2.3 Speciale familiedagen	45
	2.4 Cadeautjes, traktaties en kaarten	48
	2.5 Praten met Nederlanders	50
	2.6 Wat Nederlanders belangrijk vinden	54
	Praktijkopdrachten bij hoofdstuk 2	59

3	Gezondheid	61
3.1	Hoe gezond zijn Nederlanders?	61
3.2	De huisarts	62
3.3	De Spoedeisende Hulp (SEH)	64
3.4	De specialist	64
3.5	De tandarts	65
3.6	De apotheek	66
3.7	Ziek zijn als de huisarts er niet is	66
3.8	Te laat op een afspraak	66
3.9	Het identiteitsbewijs en het zorgverzekeringsbewijs	66
3.10	Het tolkencentrum	67
3.11	Speciale gezondheidszorg	68
3.12	De zorgverzekering en de zorgtoeslag	72
	Praktijkopdrachten bij hoofdstuk 3	75
4	Wonen	77
4.1	Soorten woningen	77
4.2	Een koopwoning	78
4.3	Een huurwoning	79
4.4	Wat kost wonen?	81
4.5	Huurtoeslag en belastingontheffing	82
4.6	Verhuizen	82
4.7	Communicatiemiddelen	84
4.8	Het milieu/duurzaamheid	90
4.9	Het buurthuis, het wijkcentrum of het dorps huis	94
4.10	Manieren van wonen	95
	Praktijkopdrachten bij hoofdstuk 4	99
5	Dienstverlenende instanties	101
5.1	Het loket Burgerzaken	101
5.2	De politie	103
5.3	Slachtofferhulp Nederland	104
5.4	Wijkagenten en stadswachten	104
5.5	De vreemdelingenpolitie	105
5.6	De vereniging VluchtelingenWerk Nederland	109

5.7	De sociaal raadslieden	109
5.8	Het Juridisch Loket	109
5.9	Het UWV WERKbedrijf	110
5.10	De Sociale Verzekeringsbank (SVB)	111
5.11	Banken	112
5.12	De Belastingdienst	115
5.13	Het burgerservicenummer (BSN)	116
5.14	De DigiD	116
	Praktijkopdrachten bij hoofdstuk 5	117
6	Opvoeding en onderwijs	119
6.1	De zorg voor kinderen	119
6.2	De kinderbijslag	120
6.3	De kinderopvang	120
6.4	Het Nederlands Onderwijs	123
6.5	De peuterspeelzaal en de voorschool (2-4 jaar)	125
6.6	De basisschool (4-12 jaar)	126
6.7	Het voortgezet onderwijs	129
6.8	Het beroeps- en wetenschappelijk onderwijs	131
6.9	Het onderwijs voor volwassenen	134
6.10	De opvoeding van kinderen	136
6.11	De opvoeding van tieners (jongeren)	138
6.12	Hulp bij de opvoeding	140
	Praktijkopdrachten bij hoofdstuk 6	141
7	Werken	143
7.1	De beroepsbevolking	143
7.2	Werk zoeken	145
7.3	Functie-eisen	149
7.4	Wat wil jij?	149
7.5	Wat vindt de werkgever belangrijk?	151
7.6	Werk hebben	152
7.7	Het salaris	155
7.8	Collega's	158
7.9	Ziek zijn	159
7.10	Formeel overleg	161

7.11	De collectieve arbeidsovereenkomst (cao) en de vakbond	163
7.12	Zelf een bedrijf beginnen	163
7.13	Werkloosheid en het UWV	165
7.14	Sociale zekerheid	167
	Praktijkopdrachten bij hoofdstuk 7	169
8	De geschiedenis van Nederland	171
8.1	De tijd voor 500	171
8.2	De middeleeuwen (500-1500)	172
8.3	De Tachtigjarige Oorlog (1568-1648)	172
8.4	De Gouden Eeuw (1600-1700)	174
8.5	Napoleon (1795-1813)	176
8.6	De industriële revolutie (19e eeuw)	177
8.7	De Tweede Wereldoorlog (1940-1945)	178
8.8	De wederopbouw (1945-1955)	179
8.9	De watersnoodramp (1953)	179
8.10	De Europese Unie (EU) (1957)	180
8.11	De jaren 60 en 70 (1960-1980)	180
8.12	De 21e eeuw	182
	Praktijkopdrachten bij hoofdstuk 8	185
9	Normen en waarden	187
9.1	Wat zijn normen en waarden?	187
9.2	Iedereen mag zich ontwikkelen	189
9.3	Iedereen mag zelf kiezen en beslissen	190
9.4	Iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen keuzes	191
9.5	Als je iets wilt, moet je er zelf wat voor doen (eigen initiatief)	192
9.6	Iedereen heeft recht op privacy	192
9.7	Iedereen is gelijkwaardig	193
9.8	Zorg voor anderen	194
9.9	Seksuele vrijheid	195
9.10	Vrijheid van meningsuiting	196
9.11	Wie is de baas?	196
9.12	Verbod op discriminatie	197
9.13	Verbod op geweld	200
	Praktijkopdrachten bij hoofdstuk 9	201

10	Politiek	203
10.1	Het politieke systeem	203
10.2	De Grondwet	204
10.3	Verkiezingen	206
10.4	Het landelijk bestuur (de regering en het parlement)	207
10.5	Het provinciaal bestuur	208
10.6	Het gemeentebestuur	208
10.7	Het bestuur van de Europese Unie	209
10.8	De politieke partijen	210
10.9	De belasting	212
10.10	Wat de overheid betaalt	213
10.11	Prinsjesdag	214
	Praktijkopdrachten bij hoofdstuk 10	215
	Illustratieverantwoording	217
	Register	218

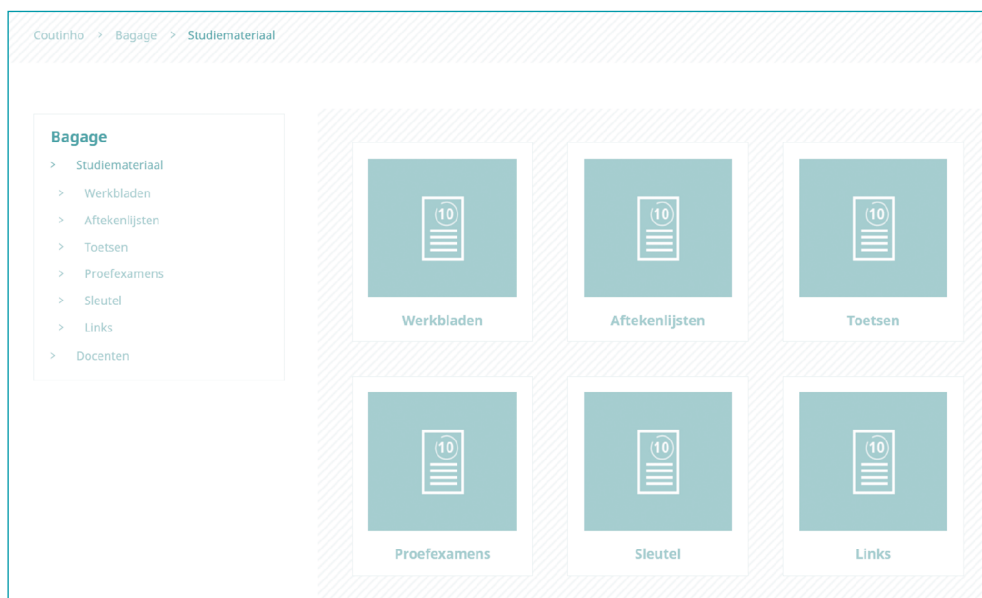
Online studiemateriaal

www.coutinho.nl/bagage-knm

Bij dit boek hoort een website met studiemateriaal. Hierop vind je de werkbladen, aftekenlijsten en toetsen bij ieder hoofdstuk, proefexamens en de sleutel bij de intake-toets.

Voor docenten zijn er een docentenhandleiding en sleutels bij de werkbladen, toetsen en proefexamens beschikbaar.

Inleiding

Hoe werk je met *Bagage*?

Met dit boek leer je de Nederlandse maatschappij beter kennen. Het boek heeft tien hoofdstukken, waarin steeds één onderwerp wordt behandeld. In de loop van ieder hoofdstuk moet je verschillende soorten vragen beantwoorden:

- vragen over de tekst in het boek
- vragen om te controleren of je de informatie begrijpt
- vragen over je eigen land
- vragen naar je ervaring
- vragen naar je mening

Bij de meeste vragen kun je het antwoord in het boek of in je schrift invullen. Bij sommige vragen is het de bedoeling dat je iets aan je medecursisten vertelt. Die vragen herken je aan deze pictogram:

De hoofdstukken geven de belangrijkste informatie over de Nederlandse samenleving. Als je meer wilt weten, kun je de docent om meer informatie vragen. Je kunt ook zelf meer informatie zoeken, bijvoorbeeld op internet. In de verschillende hoofdstukken staan websites waar je om hulp of informatie kunt vragen. Veel van de genoemde organisaties hebben een afdeling in de buurt van jouw dorp of stad. Adressen daarvan kun je vinden op internet.

Aan het eind van ieder hoofdstuk vind je een aantal praktijkopdrachten die je helpen de informatie beter te leren en onthouden. Vraag je docent zo nodig om hulp. Op www.coutinho.nl/bagage-knm vind je de werkbladen bij de praktijkopdrachten. Ook vind je daar als ondersteuning bij ieder hoofdstuk aftekenlijsten en toetsen.

Aftekenlijsten en toetsen

Op de aftekenlijsten staat wat je verwacht wordt te weten van de thema's van de hoofdstukken.

- 1 Lees voordat je met een hoofdstuk begint de aftekenlijst door en bedenk wat je al weet over de genoemde (deel)onderwerpen.
- 2 Lees daarna de tekst van de verschillende (deel)onderwerpen in het boek door en kijk of je inschattingen kloppen.

- 3 Denk je dat je voldoende weet? Dan hoef je de vragen bij de tekst niet te maken. Als je twijfelt maak je de vragen wel.
- 4 Beheers je een (deel)onderwerp goed? Laat dat dan zien of vertel erover aan je docent en/of groep. Geef het daarna aan op de aftekenlijst met een datum en / of paraaf.

Heb je een hoofdstuk uit? Maak dan de bijbehorende toets op de website om te kijken of je de informatie uit het hoofdstuk goed beheerst.

Intaketoets en proefexamens

Maak voordat je met hoofdstuk 1 begint de intake-toets. Met deze toets kom je erachter wat je nu al weet over de Nederlandse samenleving.

Als je alle hoofdstukken van *Bagage* denkt te beheersen, kun je op www.cou-tinho.nl/bagage-knm drie verschillende proefexamens maken om te oefenen voor het examen Kennis van de Nederlandse Maatschappij. Elke toets bevat 100 vragen over de verschillende thema's uit het boek.

Meningen

Dit boek geeft ook informatie over hoe Nederlanders over de maatschappij denken. Natuurlijk denkt niet iedereen daar hetzelfde over: er zijn verschillende meningen.

In de wet staat dat iedereen in Nederland mag zeggen, schrijven en geloven wat hij of zij wil, maar er staat ook dat je niet mag discrimineren naar ras, sekse, religie of seksuele geaardheid. Je mag dus zeggen wat je wilt, maar er zijn wel grenzen.

In de hoofdstukken wordt ook gevraagd naar jouw mening. Er kunnen verschillende meningen zijn in jouw groep. Het is belangrijk om andere meningen te leren begrijpen. Het is interessant om te leren hoe Nederlanders leven, maar vooral belangrijk om te begrijpen waarom ze zo leven. Als je mensen begrijpt, kun je makkelijker met ze samenleven.

Intaketoets

Maak voordat je met hoofdstuk 1 begint deze intaketoets. De toets bestaat uit vijf vragen per hoofdstuk, in totaal vijftig. Met deze toets kom je erachter wat je nu al weet over de Nederlandse samenleving.

		waar	niet waar
1	Hoe ziet Nederland eruit?		
1	Nederland betekent laag land.	☐	☐
2	Duitsland ligt aan de westkant van Nederland.	☐	☐
3	De Randstad is de grootste stad van Nederland.	☐	☐
4	Nederland is dunbevolkt.	☐	☐
5	De grootste zeehaven van Nederland is Amsterdam.	☐	☐
2	Omgaan met Nederlanders		
6	Nederlanders vieren alleen christelijke feesten.	☐	☐
7	Nederlanders doen bijna alles buiten.	☐	☐
8	Nederlanders maken privé ook afspraken.	☐	☐
9	Nederlanders vragen vaak naar je mening.	☐	☐
10	Nederlanders vinden het niet erg als je een uur later komt.	☐	☐
3	Gezondheid		
11	Als je ziek bent in het weekend, bel je alarmnummer 112.	☐	☐
12	Patiënten met een basisverzekering kunnen gratis naar de tandarts.	☐	☐
13	Je kunt naar een specialist als je een verwijsbriefje van de huisarts hebt.	☐	☐
14	Elke apotheek is open in het weekend.	☐	☐
15	Thuishulp is speciale hulp voor grote gezinnen.	☐	☐

		waar	niet waar
4	Wonen		
16	Als je te veel huur betaalt, moet je direct naar een advocaat gaan.	☐	☐
17	Een inboedelverzekering is tegen brand, diefstal en vernieling in je huis.	☐	☐
18	Bejaarden kunnen in Nederland in verpleeghuizen wonen.	☐	☐
19	Voor radio, tv en internet heb je draadloos internet nodig.	☐	☐
20	Veel wassen is goed voor het milieu.	☐	☐
5	Dienstverlenende instanties		
21	Ik moet mijn net geboren kind aangeven bij de gemeente.	☐	☐
22	Mijn rijbewijs uit mijn eigen land kan ik in Nederland ook gebruiken.	☐	☐
23	Een stadswacht is hetzelfde als een politieman.	☐	☐
24	Voor een misdrijf krijg je meestal een bekeuring.	☐	☐
25	Het Juridisch Loket is voor mensen met een hoog inkomen.	☐	☐
6	Opvoeding en onderwijs		
26	Kinderen gaan van 4 tot 12 jaar naar de basisschool.	☐	☐
27	Ouders moeten meehelpen in het basisonderwijs.	☐	☐
28	Er zijn geen uniformen op de scholen.	☐	☐
29	Na de taalcursus kun je met een diploma uit je eigen land naar de universiteit.	☐	☐
30	Bij problemen met de opvoeding kun je hulp krijgen.	☐	☐
7	Werken in Nederland		
31	Iedereen die werkt heeft een burgerservicenummer (BSN) nodig.	☐	☐
32	Alle mensen boven de 67 jaar krijgen in Nederland AOW.	☐	☐
33	Iedereen in Nederland betaalt belasting.	☐	☐
34	De bijstandsuitkering voor een gezin is gelijk aan het minimumloon.	☐	☐
35	Als ik werk zoek, moet ik naar het uitzendbureau.	☐	☐

8

De geschiedenis van Nederland

waar niet waar

36	Willem van Oranje wordt de vader van Nederland genoemd.	☐	☐
37	Nederland had vroeger geen koloniën.	☐	☐
38	Nederland heeft veel slaven verhandeld.	☐	☐
39	De Tweede Wereldoorlog was van 1940 tot 1945.	☐	☐
40	In de jaren 60 en 70 zijn er veel nieuwe ideeën ontstaan.	☐	☐

9

Normen en waarden in Nederland

41	In Nederland is iedereen gelijk.	☐	☐
42	Discrimineren mag soms.	☐	☐
43	Je eigen vrouw slaan is strafbaar.	☐	☐
44	Je mag zelf je partner kiezen.	☐	☐
45	Veel Nederlanders vinden je betrouwbaar als je op tijd komt.	☐	☐

10

Politiek in Nederland

46	In de wet staat dat iedereen moet doen wat de koning zegt.	☐	☐
47	De verkiezingen worden om de drie jaar gehouden.	☐	☐
48	Inwoners met een migratieachtergrond die vijf jaar legaal in Nederland wonen mogen kiezen voor de Gemeenteraad.	☐	☐
49	De Grondwet is de belangrijkste wet in Nederland.	☐	☐
50	Nederland is deel van de Europese Unie.	☐	☐

Ben je klaar met de intaketoets? Ga dan naar www.coutinho.nl/bagage-knm en controleer je antwoorden aan de hand van de sleutel. Je kunt de antwoorden ook aan je docent vragen.

1

Hoe ziet Nederland eruit?

In dit hoofdstuk wordt verteld hoe Nederland eruitziet. Je krijgt informatie over:

- 1.1 De ligging en de grootte van Nederland
- 1.2 De provincies
- 1.3 De strijd tegen het water
- 1.4 Het klimaat
- 1.5 De Randstad
- 1.6 Het Caribische deel van het Koninkrijk der Nederlanden
- 1.7 De economie
- 1.8 De bevolking
- 1.9 De religie
- 1.10 De taal

- 1 Hoelang woon je in Nederland?

- 2 Vertel wat je al van Nederland weet.

1.1 De ligging en de grootte van Nederland

Nederland is een klein land. De afstand van het westen naar het oosten van Nederland is 180 kilometer. Van het noorden naar het zuiden is het 300 kilometer.

Nederland ligt aan de rand van Europa, aan de Noordzee. Ten zuiden van Nederland ligt België en ten oosten ligt Duitsland. De hoofdstad van Nederland is Amsterdam.

1 Hoe ziet Nederland eruit?

Tabel 1.1 De grootte van Nederland (Wikipedia, 2016)

Frankrijk	16 x zo groot als Nederland
Duitsland	10 x zo groot als Nederland
Polen	7,5 x zo groot als Nederland
Marokko	11 x zo groot als Nederland
Turkije	19 x zo groot als Nederland
Iran	47 x zo groot als Nederland
Irak	13 x zo groot als Nederland
Afghanistan	9 x zo groot als Nederland
Syrië	4,2 x zo groot als Nederland
China	282 x zo groot als Nederland
Suriname	4,8 x zo groot als Nederland
Indonesië	50 x zo groot als Nederland
Angola	37 x zo groot als Nederland

3 Uit welk land kom je?

4 Staat jouw land in tabel 1.1? Zo ja, hoeveel keer groter dan Nederland is jouw land?

5 In welk werelddeel ligt Nederland?

6 Welke landen grenzen aan Nederland?

De kaart van Nederland

1.2 De provincies

Nederland is verdeeld in twaalf provincies. Elke provincie heeft een eigen provinciehoofdstad.

7 a In welke provincie woon je?

b Schrijf jouw woonplaats op de kaart van Nederland op de pagina hiervoor.

8 Schrijf bij elke provincie de goede provinciehoofdstad.

Friesland

Groningen

Drenthe

Overijssel

Flevoland

Gelderland

Utrecht

Noord-Brabant

Limburg

Zeeland

Zuid-Holland

Noord-Holland

1.3 De strijd tegen het water

De naam Nederland betekent eigenlijk laag land. Ongeveer 27 procent van het land ligt onder de zeespiegel. Er zijn veel dijken en duinen om het water tegen te houden, want anders zou een groot deel van Nederland onder water staan (zie de hiervoor afgebeelde kaart van Nederland). Omdat het land